

SÅNGBERGETS RIPA- Korthårig Vorsteh

Vi minns alla senaste årens skogsbränder. Förra året brann 20 000 hektar. Hur ska det bli i sommar?

Förhoppningsvis mindre. Nu finns landets och så vitt vi vet: Världens första certifierade ekipage skogsbrandhund på plats!

Malin Kyllesjö bor mitt inne i den småländska skogen utanför Aneby. Hon är engagerad i skog och vildmark och när branden härjade där 2017 var hon självklart på plats för att hjälpa till under eftersläckningsarbetet för att se till att det fanns folk på rätt plats och att de fick mat och boende.

- På ett morgonmöte träffade jag en kille med en labbevalp som sa ”kan vi inte utbilda hundar för det här?”, säger Malin.

Malin har trettio års erfarenhet av hund, är certifierad hundinstruktör SJF, mentaltestdomare, eftersöksinstruktör och mycket mer. Det krävdes inte mycket för att hon skulle nappa på förslaget. Hon engagerade i sin tur Martin Jonsson, som är duktig på markering och doftpreparat, och året därpå höll de tillsammans första kursen med sex deltagare, varav hon själv och hunden Ripa (en stående fågelhund) var ett av ekipagen. Det blev också hon själv och Ripa som blev först ut att certifieras. För att certifieras ska man inte bara klara doftprovet, utan man ska även klara ett lydnadsprov och ett teoretiskt prov om hur en eftersläckning av skogsbrand går till och akutsjukvård.

- Det är mycket säkerhet. Det kan hända så mycket. Träd kan falla omkull. Man måste ha kunskap om hur skogsbränder fungerar. Sedan är det hälsoaspekter – kolmonoxid och att hunden kan få i sig kol, säger Malin.

När väl den teoretiska biten, ett doftprov och ett lydnadsprov är avklarad så är det ett examensprov i skarpt läge under minst fyra timmar. När väl lågorna är släckta lämnar brandförsvaret över eftersläckningsarbetet till markägaren. Det är då hundarna kommer in i bilden.

- Då handlar det om att hitta glödhärdar nere i marken. Ofta går man i kanterna av ett brandhärjat område. Om det finns glödhärdar där kan vinden få tag i dem och lågorna kan slå upp igen.

Förra året räknade Statens lantbruksuniversitet (SLU) med att 73 procent av den förlorade skogen förlorades just på grund av återantändning.

Under Malins eget slutprov hittade hon och Ripa mer än 20 glödhärdar.

- Vi hittade till och med en där vi fick gå in och släcka igen. Då hade de ändå sagt från början att ”vi är klara här”. Likväl markerade hunden, igen och igen ... De var helt fascinerade och sa ”det här är inte klokt, hundarna sopar banan med oss människor.

Sedan dess har det blivit många telefonsamtal hem till Malin. När vi talas vid har ett försäkringsbolag just hört av sig. Eftersom försäkringsbolagen riskerar få stå för slutnotan för den förlorade skogen ligger det förstås i deras intresse att hitta sätt att begränsa skadorna. Varje träd betyder pengar. En spridning på bebyggda fastigheter kan få förödande konsekvenser.

- De är jätteintresserade. Allt som kan minimera är förstås bra.

Även länsstyrelser har hört av sig. Men det har kommit utlandssamtal också.

- Förra sommaren när jag stod och målade Falu rödfärg på huset fick jag samtal från Australien och London. Nu har vi fått samtal från Colorado och Danmark också. Det här är helt galet, från en liten idé till det här!

Sommaren 2019 härjade fler bränder i Småland. Ripa och Malin blev anlita av Länsstyrelsen i Jönköpings Län för att kontrollera områden som brunnit. Vid flera tillfällen där eftersläckningspatrullerna ansåg sig klara kom Ripa och upptäckte missade glödhärdar som inte visade någon synlig rök. Vid ett tillfälle var det eftermiddag, låg luftfuktighet, hög temperatur och ganska kraftig vind. För att vara helt säker på att lämna en sådant lättantändligt mossområde som detta handlade om, travade Malin och Ripa en sista gång vid ytterkanten av brandområdet. Där skulle vinden kunna ha möjlighet att föra en glödande gnista till obränd mark i en mosse. En enda gnista skulle kunna få flera hektar att fortsätta brinna. Men Ripa gjorde det igen! En från början osynlig rök, 5 meter från obränd mark som snabbt slog lågor kunde efter någon timmes vattnande och hackande konstateras släckt. Utan Ripa den dagen vågar vi knappt tänka på vad som skulle kunna ha hänt, sa eftersläckningsansvarig, Peter Johansson.

Och så vet hon vad det kan betyda om man kan stoppa branden om så bara på ett enda ställe.

- När vi kom ut till eftersläckningen förra året blev vi utskickade till ett hus som stod bara 150 meter från lågorna. Där bodde en barnfamilj. De var helt förtvivlade och hade packat för att lämna sitt hem. Det är så svart och så sorgligt när man kommer ut. Det gör ont i en när man ser det. Sedan kommer man in arbetet snabbt och blir full av adrenalin, man tänker bara på uppgiften. Reaktionerna kommer efteråt.

Referenser på Malin och Ripas arbete:

Hur efterbevakning och eftersläckning utförs efter en brand i skog och mark är avgörande för om vi kan beteckna ett område som kallt eller om det kan finnas någon kvarvarande glöd, glöd som efter några dagar riskerar att flamma upp och orsaka en ny skogsbrand.

Ripa&Malin imponerar med sitt arbete i en krävande miljö där de inte bara hittar rök utan även osynlig glöd flera decimeter under mark.

Ökad precision i efterbevakningen minskar kostnaden för räddningstjänst, skogsägare och försäkringsbolag, det borde vara rutin att en certifierad Skogsbrandhund sökt av brandområdet innan efterbevakningsarbetet avslutas.

För säkerhetens skull!

Peter "Spiggen" Johansson
Reftele

Sagt av en eftersläckningsledare:

”Litet exempel bara, jag har varit med på några skogsbrandjobb i sommar, bland annat på Älvdalens skjutfält på storbranden som omfattade 2,5 hektar första gången räddningstjänsten var där o släckte, någon liten glöd i nån kant missades när Rtj for hem. Ansvaret övergår sedan på markägaren och slutresultatet landade ju på ca 4000 hektar avbrunnen mark på skjutfältet.

En hundpatrull i ”2,5-hektarsläget” hade varit ganska lätt att räkna hem om man jämför med cirkusen som blev med Italienskt brandflyg, helikoptrar, polska brandmän, hemvärn och JAS-plan!

73% av ha - fjolårets skogsbränder var åter antändningar!

Hundarna kommer att spela roll framöver!”



